

Rolnummer 6266
Arrest nr. 148/2016 van 24 november 2016

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de woorden « op 2 december 2013 » in artikel 153, § 3, derde lid, van de « wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015 », ingevoegd bij artikel 77 van de wet van 17 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, ingesteld door Renaud Dumortier.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters A. Alen, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût en T. Giet, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 7 oktober 2015 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 8 oktober 2015, is beroep tot vernietiging ingesteld van de woorden « op 2 december 2013 » in artikel 153, § 3, derde lid, van de « wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015 », ingevoegd bij artikel 77 van de wet van 17 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 17 augustus 2015) door Renaud Dumortier, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. V. Letellier, advocaat bij de balie te Brussel.

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Ministerraad heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 13 juli 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers F. Daoût en T. Merckx-Van Goey te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 21 september 2016 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 21 september 2016 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1.1. De verzoekende partij oefent sinds 7 november 2011 het beroep van technoloog medische beeldvorming uit. Op 27 augustus 2014 dient zij bij het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid een aanvraag tot erkenning in. Op 4 september 2015 wordt zij door de Franse Gemeenschap op de hoogte gebracht van het negatieve advies dat door de Raad voor de paramedische beroepen met betrekking tot haar aanvraag werd uitgebracht. Op 7 oktober 2015 stelt zij tegen dat advies beroep in bij de Commissie van beroep voor de paramedische beroepen.

A.1.2. De verzoekende partij leidt een enig middel af uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet en met artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

Artikel 77 van de wet van 17 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid bekrachtigt een overgangsmaatregel die de technologen die geen houder zijn van het vereiste diploma de mogelijkheid biedt het beroep te blijven uitoefenen op voorwaarde dat zij doen blijken van een ervaring van ten minste drie jaar te rekenen vanaf 2 december 2013, datum die overeenstemt met de datum waarop voor de technologen een erkenning is vereist. Betoogd wordt dat de bestreden bepaling door terug te werken tot op 2 december 2013, enkel rekening houdt met de nuttige beroepservaring van vóór die datum, zonder die in aanmerking te nemen welke was verworven tussen 3 december 2013 en de datum van inwerkingtreding van de bestreden bepaling,

namelijk 27 augustus 2015. Opgemerkt wordt dat de duur van drie jaar nuttige ervaring samenvalt met de duur van de studie om technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog te worden.

Door de aanneming van de bestreden bepaling zou de wetgever niet alleen de verworven rechten van de personeelsleden in functie hebben willen waarborgen, maar zou hij vooral rekening hebben willen houden met de bijzondere situatie van de beroepssectoren die eigen zijn aan de technologen, door voor hun werkgevers-ziekenhuizen te voorkomen dat ze niet meer aan hun personeelsbehoeften zouden kunnen voldoen.

A.1.3. Volgens de verzoekende partij zou de bestreden bepaling, door geen rekening te houden met de nuttige ervaring verworven na 2 december 2013, een niet onaanzienlijk deel beroepsbeoefenaars die die ervaring hebben verworven op de dag van de inwerkingtreding ervan, en zelfs op de dag van het onderzoek van hun erkenningsaanvraag, van het toepassingsgebied ervan uitsluiten. Rekening houdend met de nagestreefde doelstelling, die erin bestond een tekort aan voldoende gekwalificeerde beroepsbeoefenaars te vermijden, zou het criterium van onderscheid niet relevant zijn.

A.1.4. De verzoekende partij wijst voor het overige erop dat de bestreden maatregel de beroepsbeoefenaars die op 2 december 2013 dat beroep wettig uitoefenden, ertoe dwingt ofwel het beroep dat zij sinds verscheidene jaren uitoefenen, op te geven, ofwel hun beroepsleven op te schorten en de studie aan te vatten die nodig is om hun erkenning te verkrijgen. De maatregel zou aldus afbreuk doen aan hun fundamenteel recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid dat wordt gewaarborgd bij artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet en artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

A.1.5. De verzoekende partij betoogt ten slotte dat het niet nodig is de datum van 2 december 2013 in aanmerking te nemen. De vernietiging van alleen de woorden « op 2 december 2013 » zou het mogelijk maken het evenwicht tussen de in het geding zijnde belangen te herstellen, zonder dat de overgangsregeling evenwel onbeperkt is in de tijd. Alleen de beroepsbeoefenaars die vóór 2 december 2013 het beroep zijn beginnen uit te oefenen, die thans een erkenningsaanvraag formuleren en die een nuttige ervaring van drie jaar kunnen aantonen, zullen immers, krachtens de aldus gewijzigde bepaling, als technoloog medische beeldvorming kunnen worden erkend.

A.2.1. In zijn memorie betoogt de Ministerraad dat in de veronderstelling dat aan artikel 77 van de bestreden wet een retroactief karakter kan worden toegekend, *quod non*, nog zou dienen te worden vastgesteld dat de verzoekende partij in zijn middel het beginsel van niet-retroactiviteit van de normen van wetgevende aard niet heeft beoogd. Zodoende zou het middel, in zoverre het de retroactiviteit van de getoetste norm bekritiseert, onontvankelijk moeten worden verklaard.

Volgens de Ministerraad zou ook dienen te worden besloten tot de onontvankelijkheid van het middel om de reden dat het verzoekschrift de categorieën waarvan de situatie moet worden vergeleken, niet formeel preciseert.

A.2.2. In ondergeschikte orde betoogt de Ministerraad dat het middel niet gegrond is. Onder verwijzing naar de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet herinnert hij eraan dat de doelstelling van de wetgever erin bestond voor een zeer groot aantal beroepsbeoefenaars uit de beoogde sectoren te voorkomen dat ze hun werk zouden verliezen en voor hun werkgevers-ziekenhuizen te voorkomen dat ze niet meer aan hun personeelsbehoeften zouden kunnen voldoen.

De Ministerraad herinnert eraan dat in een eerste reeks van overgangsmaatregelen, opgesteld in algemene bewoordingen en ook van toepassing op de technologen, was voorzien in artikel 153, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, dat personen die niet voldoen aan de in artikel 72, § 2, tweede lid, gestelde kwalificatievoorwaarden maar die, op het moment waarop de lijst van prestaties of de lijst van de handelingen in verband met een paramedisch beroep waartoe zij behoren gepubliceerd wordt, sinds minstens drie jaar deze prestaties of handelingen hebben uitgevoerd, de mogelijkheid biedt die prestaties of die handelingen te blijven uitvoeren onder dezelfde voorwaarden als de beroepsbeoefenaars.

De wetgever die vaststelde dat een deel van de overgangsmaatregelen waarin is voorzien in artikel 54ter van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen niet meer doeltreffend is, zou het nodig hebben geacht de bestreden afwijkingsbepaling aan te nemen.

A.2.3. In de parlementaire voorbereiding zou de nadruk worden gelegd op het feit dat door de wetgever drie doelstellingen werden nagestreefd : vermijden dat de ziekenhuizen een aanzienlijk deel van de technologen onder hun personeel verliezen en dus een tekort vermijden, vermijden dat de personen die sinds enige tijd het beroep van technoloog uitoefenen hun werk verliezen en, tot slot, waarborgen dat de opleiding van de nieuwe technologen medische beeldvorming en de nieuwe medisch laboratorium technologen wordt verstrekt door technologen die een zekere ervaring hebben verworven.

Wat de keuze voor de datum van 2 december 2013 betreft, wijst de Ministerraad erop dat voor het beroep van medisch laboratorium technoloog bedoeld in het koninklijk besluit van 2 juni 1993 betreffende het beroep van medisch laboratorium technoloog, die datum overeenstemt met de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 18 november 2004 betreffende de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen. De vereiste drie jaar ervaring stemt ook overeen met de jaren ervaring vereist in artikel 153, § 3, eerste lid, en § 4, van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015. De Ministerraad wijst voorts erop dat de vereiste van drie jaar ervaring overeenstemt met de duur van de studie die het mogelijk maakt het diploma van technoloog medische beeldvorming en het diploma van medisch laboratorium technoloog te behalen.

A.2.4. Wat het relevante karakter van het in aanmerking genomen criterium betreft, zou, in tegenstelling tot hetgeen de verzoekende partij betoogt, dienen te worden vastgesteld dat de personen die op datum van 2 december 2013 geen ervaring van drie jaar hebben verworven, slechts een zeer klein gedeelte van de beroepsbeoefenaars vertegenwoordigen.

Rekening houdend met het totale aantal dossiers die een weigeringsbeslissing hebben gekregen, zou niet kunnen worden betoogd dat een aanzienlijk deel van de beroepsbeoefenaars betrokken zou zijn, wat wegens de bestreden bepaling een tekort zou kunnen veroorzaken.

A.2.5. De Ministerraad wijst voorts erop dat de samenhang van het door de Koning en door de wetgever ingevoerde systeem de vaststelling van de datum van 2 december 2013 vergde aangezien de erkenning op die datum verplicht is geworden door de werking van het koninklijk besluit van 7 november 2013 « tot vaststelling van de datum van het inwerkingtreden van het koninklijk besluit van 18 november 2004 betreffende de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen, voor het beroep van technoloog medische beeldvorming » en van het koninklijk besluit van 7 november 2013 « tot vaststelling van de datum van het inwerkingtreden van het koninklijk besluit van 18 november 2004 betreffende de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen, voor het beroep van medisch laboratorium technoloog ».

A.2.6. Wat de evenredigheid van de maatregel betreft, betoogt de Ministerraad dat de bestreden norm niet terugwerkt. De wet van 17 juli 2015 is immers in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt op datum van 17 augustus 2015 en is tien dagen na de bekendmaking ervan in werking getreden. Vóór die datum zouden er bijgevolg geen verworven rechten kunnen zijn.

De Ministerraad geeft ook aan dat voor de verzoekende partij of elke andere persoon die door de bestreden norm zou worden beoogd, geen sprake ervan zou kunnen zijn het beroep dat zij sinds verscheidene jaren uitoefenen, op te geven aangezien de personen die van het toepassingsgebied van de bestreden norm zijn uitgesloten, op datum van 2 december 2013 niet over meer dan drie jaar ervaring kunnen beschikken.

A.2.7. Zich baserend op de rechtspraak van het Hof, voegt de Ministerraad eraan toe dat artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet geen absoluut recht verleent en niet eraan in de weg staat dat de uitoefening van een beroep wordt gereguleerd. De continuïteit van de openbare dienst en de kwaliteit ervan kunnen verantwoord worden dat aan de technologen medische beeldvorming en aan de medisch laboratorium technologen de specifieke verplichtingen worden opgelegd die de vrije keuze van beroepsarbeid gewaarborgd bij artikel 23 van de Grondwet kunnen raken. De wetgever vermocht rechtmatig ervan uit te gaan dat de technologen die over minder dan drie jaar ervaring beschikken, niet voldoende kwaliteitsgaranties bieden om, zonder de erkenning te moeten verkrijgen, prestaties te blijven uitvoeren, rekening houdend met het feit dat de duur van de opgelegde studie om die erkenning te verkrijgen, drie jaar bedraagt, duurtijd die trouwens wordt verlengd met die van een praktijkstage.

A.2.8. Ten aanzien van de vermeende schending van artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten betoogt de Ministerraad dat de wetgever rechtmatig van technologen die aan het begin van hun loopbaan staan, kon verwachten dat zij meer in staat zijn om in voorkomend geval een studie te hervatten dan een technoloog die een grotere anciënniteit heeft. De wetgever zou niet alle technologen

actief hebben willen houden, anders zou de vereiste van het verkrijgen van een erkenning op zijn minst gedeeltelijk zijn betekenis hebben verloren.

De Ministerraad legt de nadruk op het feit dat diegenen die het voordeel van de bestreden maatregel niet kunnen genieten vooral de personen zijn wier ervaring dateert van na de erkenningsvereiste, alsook diegenen wier ervaring op die datum onvoldoende was om een vrijstelling te verantwoorden van de opleiding die toegang geeft tot het beroep.

A.3.1. Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het middel antwoordt de verzoekende partij dat het inderdaad is afgeleid uit de schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie in zoverre de bestreden bepaling een verschil in behandeling onder beroepsbeoefenaars in het leven zou roepen naargelang zij op 2 december 2013 of later drie jaar ervaring zouden hebben verworven. De vergeleken categorieën zouden bijgevolg duidelijk geïdentificeerd zijn. Het zou voor het overige niet nodig zijn om bij de geschonden normen ook het beginsel van niet-retroactiviteit van de wetten te betrekken.

A.3.2. Wat de grondslag van het middel betreft, zou het beroep, in tegenstelling tot hetgeen de Ministerraad laat uitschijnen, niet strekken tot de erkenning van weinig ervaren technologen maar wel tot de erkenning van alle nuttige jaren ervaring van de voldoende gekwalificeerde beroepsbeoefenaars, en niet alleen die welke dateren van vóór 2 december 2013. Het zou daarenboven niet betwistbaar zijn dat de wetgever, door in 2015 een maatregel aan te nemen die het voordeel ervan beperkt tot alleen de beroepsbeoefenaars die op 2 december 2013 drie jaar ervaring hebben verworven, zonder rekening te houden met de sindsdien definitief verworven ervaring, een retroactieve norm zou hebben aangenomen. De verzoekende partij geeft aan dat zij niet inziet welke uitzonderlijke omstandigheden zouden verantwoorden de ervaring verworven vóór de datum waarop de maatregel werd aangenomen, uit te sluiten.

De verzoekende partij betoogt voorts dat het klaarblijkelijk onevenredig zou zijn van de beroepsbeoefenaars op wie de bestreden maatregel betrekking heeft te eisen dat zij hun loopbaan onderbreken, ofwel om gedurende drie jaar te studeren, ofwel om van beroep te veranderen, terwijl zij over voldoende beroepservaring beschikken.

Zij voegt eraan toe dat het niet is omdat de maatregel slechts de jongste technologen uitsluit dat hij in overeenstemming zou zijn met artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet en artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, die het fundamenteel recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid waarborgen.

A.4.1. In zijn memorie van wederantwoord verwijst de Ministerraad, wat de ontvankelijkheid van het middel betreft, naar zijn memorie.

A.4.2. Ten gronde betoogt hij dat door de relevantie van het criterium van 2 december 2013 te bekritisieren, de verzoekende partij in werkelijkheid meer de opportuniteit van de keuze voor die datum lijkt te bekritisieren, hetgeen zij in beginsel niet kan doen behoudens een klaarblijkelijk onredelijke beoordeling vanwege de wetgever.

De Ministerraad onderstreept dat de kwalificatievoorwaarden waaraan de technologen medische beeldvorming, enerzijds, en de medisch laboratorium technologen, anderzijds, moeten voldoen, respectievelijk zijn vastgelegd bij de koninklijke besluiten van 28 februari 1997 en 2 juni 1993, die ook de lijst vastleggen van de prestaties die respectievelijk aan die beide categorieën kunnen worden toevertrouwd. Vanaf de bekendmaking van die koninklijke besluiten kenden de personen die die beroepen uitoefenen de kwalificaties waaraan zij normaal gezien dienden te voldoen om hun beroep te kunnen uitoefenen. De verplichting om een erkenning te verkrijgen is pas op 2 december 2013 in werking getreden. Omdat niet was voorzien in de bestreden maatregel, was de datum vanaf wanneer de ervaring moest worden bewezen, alleen de datum waarop de twee koninklijke besluiten van 28 februari 1997 en 2 juni 1993 waren bekendgemaakt. Indien met die datums rekening was gehouden, zou dat echter in de sector een tekort hebben doen ontstaan. De gekozen datum zou relevant zijn aangezien de technologen medische beeldvorming of de medisch laboratorium technologen sedert verscheidene jaren de kwalificaties kenden of moesten kennen waaraan hun beroepen onderworpen waren, zonder dat die evenwel moesten worden erkend.

A.4.3. De Ministerraad voegt eraan toe dat indien hij binnen het jaar dat volgt op de inwerkingtreding van de erkenningsvereiste zijn erkenningsaanvraag of zijn aanvraag tot afwijking wegens verworven rechten indient, de betrokken persoon het beroep nog kan uitoefenen gedurende de behandeling van zijn erkenningsaanvraag of

zijn aanvraag tot afwijking wegens verworven rechten. Dat geldt slechts indien die persoon zijn aanvraag indient binnen de termijn van een jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 18 november 2004 voor die beroepen, dat wil zeggen 2 december 2014 voor de technologen medische beeldvorming en de medisch laboratorium technologen. Dat maakt het mogelijk te vermijden dat de personen die over de vereiste kwalificaties beschikken of die voldoen aan de voorwaarden inzake verworven rechten de uitoefening van hun beroep moeten stopzetten in afwachting van een beslissing over hun erkenningsaanvraag of hun aanvraag tot afwijking wegens verworven rechten. De betrokken personen moeten echter vanaf de indiening van hun aanvraag, waarbij die ten vroegste pas op 3 december 2013 kan gebeuren, de vereiste kwalificatievoorwaarden vervullen of aanspraak kunnen maken op het voordeel van de verworven rechten. De datum van 2 december 2013 in aanmerking nemen zou dus ook relevant zijn ten aanzien van de periode waarin een erkenningsaanvraag of een aanvraag tot afwijking wegens verworven rechten moet worden ingediend en wegens het feit dat de persoon die de aanvraag tot afwijking wegens verworven rechten doet, moet aantonen dat hij wel degelijk het voordeel van de afwijking wegens verworven rechten kan genieten en zulks vanaf de indiening van die aanvraag.

A.4.4. Ten aanzien van het vermeende retroactieve karakter van de bestreden bepaling betoogt de Ministerraad dat het feit rekening te houden met de ervaring verworven op een datum voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet niet tot gevolg heeft dat daaraan een retroactieve werking wordt gegeven.

De bestreden bepaling heeft daarenboven geen afbreuk kunnen doen aan de rechtmatige verwachtingen van de betrokken personen aangezien zowel de inhoud van de beoogde beroepen als de voor hun uitoefening vereiste kwalificaties reeds gekend waren sinds 1993 of 1997 naar gelang van het betrokken beroep. Mocht de bekritiseerde bepaling toch als retroactief worden beschouwd, zou dienen te worden vastgesteld dat die vermeende retroactiviteit te dezen zou moeten worden aanvaard.

A.4.5. Ten aanzien van het evenredige karakter van de maatregel wijst de Ministerraad erop dat geen uiterste datum opleggen om de competenties van de betrokken personen te bewijzen erop zou neerkomen de sinds 1993 en 1997 voor die twee beroepen gestelde kwalificatievereisten elk gevolg te ontnemen. De Ministerraad legt de nadruk op het feit dat de wetgever een ruime beoordelingsmarge geniet om te dezen de datum vast te leggen die in aanmerking moet worden genomen om de doelstellingen te bereiken die hij zich heeft gesteld. Zich baserend op de rechtspraak van het Hof, betoogt de Ministerraad dat de verzoekende partij niet aantoonde dat de wetgever een kennelijke vergissing zou hebben begaan of een duidelijk onredelijke keuze zou hebben gemaakt.

A.4.6. Wat betreft de vermeende schending van artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet en van artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, betoogt de Ministerraad dat het middel in werkelijkheid de relevantie en de evenredigheid van het in aanmerking genomen criterium bekritiseert en verwijst hij op dat punt naar de uiteenzettingen opgenomen in zijn memorie en zijn memorie van wederantwoord.

- B -

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de woorden « op 2 december 2013 » in artikel 153, § 3, derde lid, van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (hierna : de wet van 10 mei 2015), ingevoegd bij artikel 77 van de wet van 17 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid.

B.2.1. Sinds de wijziging ervan bij het bestreden artikel 77 bepaalt artikel 153, § 3, van de wet van 10 mei 2015 :

« In afwijking van artikel 72, § 1, mogen personen die niet voldoen aan de in artikel 72, § 2, tweede lid, gestelde kwalificatievoorwaarden maar die, op het moment waarop de lijst van de prestaties of de lijst van de handelingen in verband met het paramedisch beroep waartoe zij behoren gepubliceerd wordt, sinds minstens drie jaar deze prestaties of handelingen hebben uitgevoerd, dezelfde werkzaamheden blijven verrichten onder dezelfde voorwaarden als de beoefenaars van de paramedische beroepen die zulke prestaties of handelingen uitvoeren.

In afwijking van artikel 72, § 1, mogen personen die niet voldoen aan de in artikel 72, § 2, tweede lid, gestelde kwalificatievoorwaarden voor hun paramedisch beroep, waarvoor geen opleiding bestaat in de zin van bovengenoemde kwalificatievoorwaarden, dezelfde werkzaamheden blijven verrichten onder dezelfde voorwaarden als de beoefenaars van de paramedische beroepen die zulke prestaties of handelingen uitvoeren, voor zover zij op het moment waarop de eerste diploma's worden uitgereikt die een opleiding bekronen die overeenstemt met de in artikel 72, § 2, tweede lid, bedoelde voorwaarden, deze prestaties of handelingen uitvoeren.

In afwijking van het eerste lid en in afwijking van artikel 72, § 1, mogen personen die niet voldoen aan de in artikel 72, § 2, tweede lid, gestelde kwalificatievoorwaarden voor de beroepen van technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog, maar die op 2 december 2013 gedurende minstens drie jaar handelingen van het beroep van technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog hebben uitgevoerd, dezelfde handelingen blijven verrichten onder dezelfde voorwaarden als de technologen medische beeldvorming of de medisch laboratorium technologen die deze handelingen uitvoeren.

Op straffe van verlies van het voordeel verleend bij de bepaling van het eerste of tweede lid van deze paragraaf, moeten zij zich bij de minister bevoegd voor Volksgezondheid, bekend maken volgens een door de Koning vastgestelde procedure; bij deze gelegenheid vermelden zij de werkzaamheden waarvoor zij het voordeel van de verkregen rechten inroepen. De door de Koning bepaalde procedure zal onder meer de wijze vaststellen waarop het bewijs van de uitvoering van de in het eerste lid bedoelde prestaties of handelingen moet worden geleverd ».

B.2.2. Sinds de wijziging ervan bij artikel 171 van de wet van 10 mei 2015 bepaalt artikel 72 van die wet, waarnaar het voormelde artikel 153 verwijst :

« § 1. Buiten de beoefenaars, bedoeld in artikel 3, § 1, en de artikelen 4, 6, 43, 68/1 en 68/2 voor wat betreft de prestaties verbonden aan hun respectieve kunst, mag niemand prestaties verrichten die nader bepaald zijn ter uitvoering van artikel 71, § 1, of handelingen uitvoeren die bedoeld zijn in artikel 69, 2° en 3°, die niet houder is van een erkenning afgegeven door de minister bevoegd voor Volksgezondheid.

§ 2. De Koning bepaalt, op advies van de Nationale Raad voor de paramedische beroepen, de voorwaarden en de regels tot het verkrijgen, het behouden en het intrekken van de in de eerste paragraaf bedoelde erkenning.

Deze erkenning mag enkel toegekend worden aan personen die voldoen aan de vereiste kwalificatievoorwaarden die nader bepaald zijn ter uitvoering van artikel 71, § 1, of ter uitvoering van artikel 69, 2° en 3°.

§ 3. De paragrafen 1 en 2 hebben enkel betrekking [op] de beroepsbeoefenaars ten aanzien van wie de Koning reeds de inwerkingtreding heeft bepaald overeenkomstig artikel 183 van de wet van 25 januari 1999 houdende sociale bepalingen. Voor de andere beroepsbeoefenaars gelden, tot op het ogenblik dat de Koning ten aanzien van hen de inwerkingtreding heeft bepaald overeenkomstig artikel 183 van de wet van 25 januari 1999 houdende sociale bepalingen, de hierna volgende bepalingen :

Niemand mag, met uitzondering van de beoefenaars, bedoeld in artikel 3, § 1, en de artikelen 4, 6, 43, 68/1 en 68/2 voor wat betreft de prestaties verbonden aan hun respectievelijke kunst, prestaties verrichten die nader bepaald zijn ter uitvoering van artikel 71, § 1, of handelingen uitvoeren die bedoeld zijn in artikel 69, 2° en 3°, indien hij geen bewijs van de vereiste kwalificaties kan overleggen en indien hij zijn titels door de in artikel 118 bepaalde geneeskundige commissie, die bevoegd is overeenkomstig de plaats waar hij voornemens is zich te vestigen, niet heeft doen viseren.

Bij het verlenen van het visum gaat de commissie over tot de registratie van de belanghebbende overeenkomstig de door de Koning bepaalde modaliteiten.

Het visum wordt verleend tegen betaling van een bijdrage. De Koning bepaalt de bedragen en de betalingsmodaliteiten van deze bijdrage ».

B.2.3. De vereisten om het beroep van medisch laboratorium technoloog uit te oefenen zijn vastgelegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1993 « betreffende het beroep van medisch laboratorium technoloog ».

De uitoefening van het beroep is voorbehouden aan personen die houder zijn van een diploma dat een opleiding bekroont van minstens drie jaar in het kader van voltijds hoger onderwijs, die met vrucht een stage doorlopen hebben van 600 uren in klinische chemie, hematologie en microbiologie, ten bewijze waarvan de kandidaat een stageboek moet bijhouden, en die hun beroepskennis en –vaardigheden hebben onderhouden en bijgewerkt via bijscholing die bestaat uit persoonlijke studie en deelname aan door instellingen en organisaties ingerichte vormingsactiviteiten (artikel 3).

De vereisten voor de uitoefening van het beroep van technoloog medische beeldvorming zijn voorgeschreven bij het koninklijk besluit van 28 februari 1997 « betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van technoloog medische beeldvorming en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een arts kan worden belast ».

Het koninklijk besluit voorziet, in artikel 3 ervan, in soortgelijke vereisten als die welke zijn voorgeschreven voor de uitoefening van het beroep van medisch laboratorium technoloog, te dezen het bezit van een diploma, het volbrengen van een stage en het volgen van bijscholing.

B.2.4. Zoals blijkt uit artikel 72, § 1, van de wet van 10 mei 2015, moeten de personen die het beroep van medisch laboratorium technoloog of van technoloog medische beeldvorming wensen uit te oefenen, naast de hiervoor beschreven kwalificaties, houder zijn van een erkenning afgegeven door de minister bevoegd voor volksgezondheid.

De voorwaarden voor het verkrijgen van die erkenning zijn vastgesteld bij het koninklijk besluit van 18 november 2004 betreffende de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen, waarvan artikel 20 de Koning ermee heeft belast, per betrokken paramedisch beroep, de datum van inwerkingtreding te bepalen.

Die datum is voor de beroepen van medisch laboratorium technoloog en van technoloog medische beeldvorming, bij twee koninklijke besluiten van 7 november 2013, bepaald op 2 december 2013.

B.3. Het enige middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 23, derde lid, 1°, van de Grondwet en met artikel 6 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

De verzoekende partij voert aan dat door terug te werken tot op de datum van 2 december 2013, de bestreden bepaling enkel rekening houdt met de verworven nuttige beroepservaring, waarbij zij aldus de beroepsbeoefenaars die drie jaar beroepservaring hebben verworven tussen 3 december 2013 en de datum van inwerkingtreding van de bestreden bepaling, 27 augustus 2015, van het voordeel van de maatregel uitsluit zonder dat zulks redelijk verantwoord wordt.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het middel

B.4.1. De Ministerraad betoogt in zijn memorie dat het enige middel niet ontvankelijk is, enerzijds, om de reden dat het niet het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten als referentienorm betreft, en, anderzijds, in zoverre het het niet mogelijk zou maken de vergeleken categorieën van personen te onderscheiden.

B.4.2. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden geschonden zijn, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

B.4.3. Uit het verzoekschrift blijkt voldoende dat daarin het bestaan wordt aangeklaagd van een discriminerend verschil in behandeling ten aanzien van de beroepsbeoefenaars die vóór de datum van 2 december 2013 drie jaar beroepservaring hebben verworven en diegenen die die drie jaar beroepservaring hebben verworven tussen 3 december 2013 en 27 augustus 2015, in zoverre die laatsten het voordeel van de overgangsmaatregel waarin is voorzien bij het bestreden artikel 77 niet kunnen genieten.

B.4.4. De exceptie wordt verworpen.

Ten gronde

B.5. Het staat in beginsel aan de wetgever te beoordelen of een wetswijziging moet samengaan met overgangsmaatregelen teneinde rekening te houden met de rechtmatige verwachtingen van de betrokken personen en het komt hem toe te bepalen onder welke voorwaarden en binnen welke termijnen ten aanzien van die personen van de nieuwe bepaling zal worden afgeweken.

Inherent aan een overgangsregeling is dat een onderscheid wordt gemaakt tussen personen die betrokken zijn bij rechtstoestanden die onder het toepassingsgebied van die regeling vallen en personen die betrokken zijn bij rechtstoestanden die onder het

toepassingsgebied van een nieuwe regeling vallen. Een dergelijk onderscheid houdt op zich geen schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet : elke overgangsbepaling zou onmogelijk zijn, indien zou worden aangenomen dat zulke bepalingen de voormelde grondwetsbepalingen zouden schenden om de enkele reden dat zij afwijken van de toepassingsvoorwaarden van de nieuwe wetgeving.

Overgangsmaatregelen moeten echter algemeen zijn en gebaseerd zijn op objectieve en pertinente criteria die verantwoorden waarom voor sommige personen tijdelijk maatregelen gelden die afwijken van de regeling die door de nieuwe norm is vastgesteld.

B.6.1. Met betrekking tot de in de bestreden bepaling vervatte overgangsmaatregel vermeldt de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 juli 2015 :

« Deze bepaling voorziet, in artikel 54ter, § 3, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, in een nieuwe overgangsmaatregel, in de vorm van ‘ verworven rechten ’. Personen die het beroep van technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog uitoefenen terwijl ze niet voldoen aan de kwalificatievoorwaarden die voor deze beroepen zijn bepaald maar die op de datum van inwerkingtreding van de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen voor hun specifieke beroepen, met name 2 december 2013, gedurende minstens drie jaar handelingen van een van die beroepen hebben uitgevoerd, hebben de mogelijkheid om dat beroep onder dezelfde voorwaarden te blijven uitoefenen.

Deze nieuwe overgangsmaatregel die is toegekend aan personen die het beroep van technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog uitoefenen, kan worden verantwoord gelet op het gelijkheidsprincipe.

Het paramedisch personeel vormt geen geheel.

Elk paramedisch beroep is een volledig beroep dat het voorwerp van specifieke bepalingen kan uitmaken wegens de specifieke kenmerken die eigen zijn aan dit beroep.

De specifieke kenmerken van de beroepssectoren die eigen zijn aan de medische beeldvorming technologieën en aan de medische laboratoriumtechnologieën verantwoorden objectief en redelijkerwijs de goedkeuring van de geplande wettelijke bepaling teneinde voor een zeer groot aantal beroepsbeoefenaars uit deze sectoren te voorkomen dat ze hun werk zouden verliezen en voor hun werkgevers, met name de ziekenhuizen, te voorkomen dat ze niet meer aan hun personeelsbehoeften zouden kunnen voldoen.

Gelet op het verstrijken van een termijn van plus minus twintig jaar sinds de publicatie van de koninklijke besluiten tot vaststelling van de kwalificatievoorwaarden voor deze beide beroepen, is een deel van de overgangsmaatregelen zoals bepaald in artikel 54ter van het KB nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen niet meer efficiënt, meer in het bijzonder de ‘ verworven rechten ’ die een afwijking zijn van

de vereiste van noodzakelijkheid van een erkenning en die bepaald zijn in artikel 54ter, § 3, van het voornoemde KB nr. 78 van 10 november 1967.

Indien de geplande bepaling niet wordt goedgekeurd, zullen de ziekenhuizen bijgevolg in een uiterst moeilijke situatie terechtkomen, aangezien te weinig beroepsbeoefenaars hun erkenning zullen krijgen om te voldoen aan de personeelsbehoeften.

Bovendien zal het voor de scholen die de opleidingen inzake technoloog medische beeldvorming of medisch laboratorium technoloog verstrekken onmogelijk zijn om de vereiste opleidingen op tijd te verstrekken om aan deze personeelsbehoeften te voldoen » (*Parl. St.*, Kamer, 2014-2015, DOC 54-1161/001, pp. 60-62).

B.6.2. Het blijkt dat de wetgever, enerzijds, heeft willen voorkomen dat een groot aantal beroepsbeoefenaars hun werk verliezen aangezien zij de voor hun beroep bepaalde kwalificatievoorwaarden niet vervullen maar zich op een voldoende ervaring kunnen beroepen en, anderzijds, ervoor heeft willen zorgen dat de ziekenhuizen aan hun personeelsbehoeften kunnen blijven voldoen.

B.7. De overgangsmaatregel vervat in de in het geding zijnde bepaling heeft een algemeen karakter en berust op een objectief criterium, namelijk de verplichting om op datum van 2 december 2013 over een beroepservaring van drie jaar te beschikken.

B.8. Het Hof dient echter te onderzoeken of het gebruikte criterium relevant is ten opzichte van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen en of de maatregel niet op onevenredige wijze afbreuk doet aan de rechten van de beroepsbeoefenaars die die ervaring van drie jaar hebben verworven tussen 3 december 2013 en 27 augustus 2015.

B.9. Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepaling, heeft de wetgever de verworven rechten willen vrijwaren van de personen die het beroep van medisch laboratorium technoloog of technoloog medische beeldvorming reeds uitoefenen maar die niet voldoen aan de voor die beroepen vereiste kwalificatievoorwaarden. Hij is in dat verband ervan uitgegaan dat het feit gedurende drie jaar de handelingen van een van die beroepen te hebben gesteld, kan volstaan om de bekwaamheid te bewijzen die van de betrokken beroepsbeoefenaars wordt vereist opdat ze hun beroep kunnen blijven uitoefenen. Wat betreft de datum van 2 december 2013, waarop die drie jaar ervaring moeten zijn verworven, is die keuze verantwoord door het feit dat het gaat om de datum van inwerkingtreding van het

koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen.

Zoals de Ministerraad in zijn memorie doet opmerken, konden de betrokken beroepsbeoefenaars vanaf die datum niet onwetend zijn over het feit dat er voor de uitoefening van hun beroep kwalificatie- en erkenningsvoorwaarden waren gesteld.

Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de wet, waren er echter overgangsmaatregelen bepaald in artikel 54*ter* van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, in het bijzonder wat betreft de verworven rechten die een afwijking vormden van de vereiste van een erkenning. Omdat de wetgever vaststelde dat die maatregelen aan doeltreffendheid inboetten, heeft hij willen voorkomen dat de beroepsbeoefenaars die in de betrokken sectoren voldoende ervaring hebben verworven, hun werk verliezen.

Het criterium van drie jaar ervaring verworven op datum van 2 december 2013 is niet relevant ten opzichte van die doelstelling. De beroepsbeoefenaars die die drie jaar ervaring hebben verworven tussen die datum en 27 augustus 2015, datum van inwerkingtreding van de bestreden bepaling, bevinden zich immers in eenzelfde situatie als die van de beroepsbeoefenaars die het voordeel van de daarin vastgelegde overgangsmaatregel genieten. Gelet op het feit dat zij niet over de vereiste kwalificaties beschikken, noch over een erkenning om hun beroep uit te oefenen en dat zij van het voordeel van de overgangsbepaling zijn uitgesloten, lopen zij het gevaar hun werk te verliezen terwijl zij een nuttige ervaring van drie jaar kunnen doen gelden net zoals dat het geval is voor diegenen wier ervaring is verworven op datum van 2 december 2013. Die datum, die overeenstemt met die van de inwerkingtreding van het koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van de beoefenaars van de paramedische beroepen, maakt het niet mogelijk te verantwoorden dat, terwijl de vroegere wetgeving de door beide categorieën verworven rechten wenste te beschermen, alleen de tweede het voordeel ervan kan blijven genieten en niet de eerste.

B.10. In zoverre het de schending aanvoert van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, is het enige middel gegrond.

Derhalve dienen de woorden « op 2 december 2013 » in artikel 153, § 3, derde lid, van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen te worden vernietigd.

B.11. Nu een toetsing aan de overige in het middel aangehaalde referentienormen niet zou kunnen leiden tot een ruimere vernietiging, is er geen aanleiding om het middel in dat opzicht te onderzoeken.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt de woorden « op 2 december 2013 » in artikel 153, § 3, derde lid, van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, ingevoegd bij artikel 77 van de wet van 17 juli 2015 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid.

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 24 november 2016.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels